Näringspolitisk strategi

SGU
Sveriges geologiska undersökning
Geological Survey of Sweden

Lena Söderberg 170512

Näringspolitisk strategi

Bakgrund

Vår vision handlar om att Sverige har en hållbar samhällsutveckling. Mark- och vattenområden används och utvecklas för de ändamål de är bäst lämpade. Mineralnäringen och andra naturresursbranscher är livskraftiga och ansvarstagande.

Enligt vår instruktion är Sveriges geologiska undersökning en förvaltningsmyndighet för frågor om landets geologiska beskaffenhet och mineralhantering. I uppdraget ingår vidare bl.a. att främja hållbar tillväxt och företagande inom mineralsektorn. SGU är en myndighet under näringsdepartementet och huvuddelen av vårt förvaltningsanslag ryms inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Vår tolkning av vårt långsiktiga uppdrag framgår av SGU:s verksamhetsstrategi, där vi bl.a. identifierar mål och strategier.

I syfte att vidga medvetandet om och långsiktigt säkerställa de värden som SGU:s tjänster tillför näringslivet har vi, inom ramen för vår verksamhetsstrategi, arbetat fram en näringspolitisk strategi. Denna näringspolitiska strategi ska ses som en fördjupning och vägledning i de delar av SGU:s verksamhet som rör vårt bidrag till näringslivets utveckling. SGU spelar en viktig roll i en rad sammanhang, exempelvis när vi ger underlag för samhällsplaneringen, för att skapa goda förutsättningar för företagsamhetens utveckling. Utmaningen är att SGU gör detta indirekt – genom stöd till exempelvis myndigheter och kommuner som i sin tur står i direktkontakt med näringslivet.

Näringspolitiskt bidrag

SGU vet vad som döljer sig under ytan och skapar förutsägbarhet för hållbara investeringar. Vi stöder en hållbar samhällsplanering som främjar ett konkurrenskraftigt företagande. SGU:s expertis bidrar till att rätt sak sker på rätt plats.

Ramberättelse

När företagen investerar för framtiden måste de ofta ha kunskap om vad som döljer sig under ytan. Annars är följderna av ett – ofta stort – beslut oöverskådliga. Företagen tar onödiga risker, och vi vet att risk håller tillbaka företagens vilja att satsa. Samma sak gäller för den för företagen så viktiga tillståndsgivningen och samhällsplaneringen. De ska förverkliga hållbar ekonomisk, miljömässig och social utveckling.

När företag etableras, drivs och utvecklas kan många frågor uppkomma som måste besvaras: Var finns sötvattenreserverna? Är marken förorenad? Och hur ska sanering ske när nya verksamheter ska etableras? Var finns mineralfyndigheterna, och var finns platserna som lämpar sig för exploatering? Var kan man borra för att skapa tunnlar, för att hitta vatten eller för att utvinna bergvärme? Var finns faror för ras, skred och erosion?

Sveriges geologiska undersökning ger svar på dessa, och många andra för näringslivet avgörande, frågor om jord, vatten, berg och mineral. Som myndighet säkrar vi tillgång till kunskap som är heltäckande, tillgänglig och kvalitetssäkrad. SGU ger trygghet och säkerhet genom kunskap. Kunskap, som skapar förutsägbarhet för den som vill satsa nytt. Vi bidrar till långsiktig hållbarhet, där naturresurserna nyttjas utan att missbrukas.

Budskap

För att vidga medvetandet om de värden som SGU:s tjänster tillför näringslivet har vi formulerat tydliga budskap, se bilaga 1. Att lyfta fram och tydliggöra de värden SGU bidrar med är viktigt för att åstadkomma en korrekt förståelse för vikten av ett väl fungerande SGU. En lämplig form är genom berättelser som konkret illustrerar detta.

Vi har valt ett antal för verksamhetens representativa och kommunikativa berättelser om myndighetens betydelse för näringslivets utveckling. Berättelserna och budskapen är inget som självklart ska kommuniceras i sig själva, utan deras främsta användningsområde är att kopplas till konkreta aktiviteter. De utgör även en del i SGU:s kommunikationsstrategi.

SGUs relevans för olika branscher i näringslivet

Ett statistikunderlag har tagits fram för att möjliggöra att diskutera och värdera hur SGUs nuvarande och framtida insatser kopplar till vilken betydelse de kan ha för näringslivet, oavsett om insatsen är direkt riktad mot detta eller om den är indirekt genom stöd till myndigheter och organisationer som fattar beslut som får betydelse för näringslivet. Syftet med statistikunderlaget är att det också ska användas när SGU kommunicerar interna och externa insatser.

Relevansen uppskattats genom att SGUs verksamhetsområden och produkter kopplas till statistik (SCB) om antal företag, antal anställda och omsättning för relevanta branscher. SGUs verksamhet indelas i verksamhetsområden och kopplas till de branscher där det som SGU tillhandahåller är värdefullt för att bedriva branschens verksamhet. Kopplingen visar på SGUs möjliga relevans och säkerställer inte att branschen idag använder kunskap och underlag från SGU. 2013 var det totala antalet anställda där SGUs verksamhet kan ha en relevans ca 800 000 och dessa verksamheter omsatte ca 2 biljoner kr. Branschstatistiken presenteras närmare i bilaga 2.

Strategi

Följande strategier väljs för att stärka och tydliggöra SGUs näringspolitiska uppdrag

- Aktiv kommunikation med relevanta intressenter utifrån näringspolitisk vision, ramberättelse med budskap, samt statistik om SGUs relevans för olika branscher i näringslivet.
- Utbildning och medvetandegörande av SGUs medarbetare om vårt näringspolitiska uppdrag.
- Vid utformande av insatser och projekt alltid beakta berörda näringar i syfte att bidra till en hållbar utveckling.
- Vid genomförande av samhällsekonomiska analyser inkludera analyser av berörda näringar/branscher.
- Inkluderande av statistik för berörda branscher i alla SGUs publikationer och material.
- Fortsatt satsning på och utveckling av Mineralinformationskontorets verksamhet, inklusive utgivningen av Exploration Newsletter.
- Ta fram och lägga ut på SGU:s webbplats proaktiv information kopplad till SGU-beslut i vardande med näringspolitiska konsekvenser.
- Säkerställande av tillgång till kompetens enligt bilaga 3.

Näringspolitisk ramberättelse

När företagen investerar för framtiden måste de ofta ha kunskap om vad som döljer sig under ytan. Annars är följderna av ett – ofta stort – beslut oöverskådliga. Företagen tar onödiga risker, och vi vet att risk håller tillbaka företagens vilja att satsa.

SGU
Sveriges geologiska undersökning

När företagen investerar för framtiden måste de ofta ha kunskap om vad som döljer sig under ytan. Annars är följderna **av** ett – ofta stort – beslut oöverskådliga. Företagen tar onödiga risker, och vi vet att risk håller tillbaka företagens vilja att satsa.

Samma sak gäller för den för företagen så viktiga tillståndsgivningen och samhällsplaneringen. De ska förverkliga hållbar ekonomisk, miljömässig och social utveckling.

När företag etableras, drivs och utvecklas kan många frågor uppkomma som måste besvaras:

Var finns sötvattenreserverna? Är marken förorenad? Och hur ska sanering ske när nya verksamheter ska etableras? Var finns mineralfyndigheterna, och var finns platserna som lämpar sig för exploatering? Var kan man borra för att skapa tunnlar, för att hitta vatten eller för att utvinna bergvärme? Var finns faror för ras, skred och erosion?

Sveriges Geologiska undersökning ger svar på dessa, och många andra för näringslivet avgörande, frågor om jord, vatten, berg och mineral. Som myndighet säkrar vi tillgång till kunskap som är heltäckande, tillgänglig och kvalitetssäkrad.

SGU ger trygghet och säkerhet genom kunskap. Kunskap, som skapar förutsägbarhet för den som vill satsa nytt. Vi bidrar till långsiktig hållbarhet, där naturresurserna nyttjas utan att missbrukas.

Under sommaren tiodubblas Gotlands befolkning. Fårö är ett av Gotlands stora besöksmål och en viktig del av den besöksnäring som håller hela Gotland levande. Det gäller att Fårö och Gotland kan fortsätta utvecklas utan att naturen och naturtillgångarna tar skada.

Här fanns ett problem: tillgången till vatten på Fårö. Man fick köra tankbilar till ön. Knappast bra för miljön, och det gjorde produktionskostnaden för vatten på Fårö ungefär hundra gånger dyrare än i Visby.

För några år sedan inledde SGU sin jakt på vatten på Fårö. Våra helikopterundersökningar letade grundvattentäkter. Vi fann vad vi letade efter. Sommaren 2016 kunde den nya vattentäkten tas i bruk. Till gagn för miljön och hela Gotland. Och inte minst till gagn för företagen, som Sudersands camping, som nu slipper vara beroende av vatten från tankbilar.

Stockholm växer snabbast av alla städer i Europa. Att tillväxten sker på ett hållbart sätt är avgörande för alla de företag som redan finns där och de som vill dit. Och inte minst för alla människor som vill skapa sin framtid i Stockholm.

Infrastrukturen måste utvecklas för att vinna plats för expanderande och nytillkomna företag. Samtidigt måste det ske med hänsyn till naturen. Det är utmaningen. Ett av de största pågående projekten i Stockholm är trafikleden Förbifart Stockholm, som ska knyta samman nord och syd och minska sårbarheten i trafiksystemen.

SGU:s expertis spelar en nyckelroll i planeringen. En stor del av Förbifarten ska gå i tunnel: vi vet förutsättningarna för att borra. Vi vet var grundvattentäkterna befinner sig, så den växande stadens vattenförsörjning kan skyddas. Tack vare SGU:s kunskaper kunde en sådan sträckning väljas. En som tar hänsyn till sötvattnets betydelse för all mänsklig utveckling.

Sågen vid det centralt belägna Sågverksområdet i Lessebo är sedan länge borta. Nya industrier har flyttat in: Öjen mekaniska, Nordiska Stålbyggen och Lessebo Åkericentral som sysslar med återvinning och lokaluthyrning. Så kan lokalt näringsliv förnyas på gammal mark.

Det finns bara en hake: gifterna i marken. Sågen lämnade både dioxin och arsenik efter sig. "En kall hand över utvecklingen" rapporterar lokalpressen. Sågverksområdet är länets mest förorenade område. Det kunde vi konstatera.

Nu är marksanering igång med SGU som huvudman. Huvudstudier har genomförts. Den förorenade jorden ska schaktas bort och rena massor ersätta den. Så återställer vi ett industriområde och möjliggör expansion. "Den kalla handen" ska inte längre bromsa näringslivets utveckling i Lessebo.

Sveriges välstånd vilar på skogen och malmen, brukar det ibland heta. Att säkra att utvinning av malmen sker på rätt sätt och på rätt platser har varit ett kärnuppdrag för myndigheten sedan 1637. Det handlar inte bara om utvinning, utan också om hållbar återvinning av mineral ur exempelvis gruvavfall.

Nu ökar behovet av tidigare mindre attraktiva mineral som är nödvändiga för att vår moderna digitala teknik ska kunna fungera: "sällsynta jordartsmetaller". De är avgörande för att utveckla grön och smart teknik – som vindkraft, elbilar och solceller. Behovet av dem kommer att öka i takt med att stegen tas in i det hållbara samhället.

97 % av den globala utvinningen sker i Kina. Men vi har också förekomster i Sverige.

SGU har kunskapen om var dessa förekomster finns. Och vi säkrar fyndigheterna – Norra Kärr i Jönköping och i Ödeshög – genom att ge dem status av riksintresse. Det är en investering för framtida företagsamhet. Samtidigt som malmen fortsatt utgör en grund för vårt gemensamma välstånd och näringslivets utveckling.

Den 26 april 1986 är ett historiskt datum: dagen för Tjernobyl-katastrofen. Sverige hade otur: vindarna var ostliga och det regnade i delar av landet. Radioaktivt cesium spreds över vårt land.

Frågorna var många. Det gällde att bringa klarhet i dem snabbt. Vilka livsmedel var fortsatt ofarliga? Har svampmarker förstörts, och var befann de sig i så fall? Rennäringen drabbades, liksom mjölkbönder.

SGU gav snabba besked. Tack vare våra flygmätningar av cesiumnedfallet kunde vi snabbt peka ut de områden som drabbats hårdast. Därigenom kunde beslutsfattare veta var det var aktuellt att sätta in åtgärder till stöd för de drabbade näringarna. Svenska folket kunde veta att de livsmedel som fanns i butikshyllorna var fortsatt ofarliga.

Och SGU spelar också idag en viktig roll för den svenska krisberedskapen. Om krisen slår till igen är vi redo.

Näringspolitiskt bidrag

SGU vet vad som döljer sig under ytan och skapar förutsägbarhet för hållbara investeringar.

Vi stöder en hållbar samhällsplanering som främjar ett konkurrenskraftigt företagande.
SGUs expertis bidrar till att rätt investering sker på rätt plats.

SGU
Sveriges geologiska undersökning

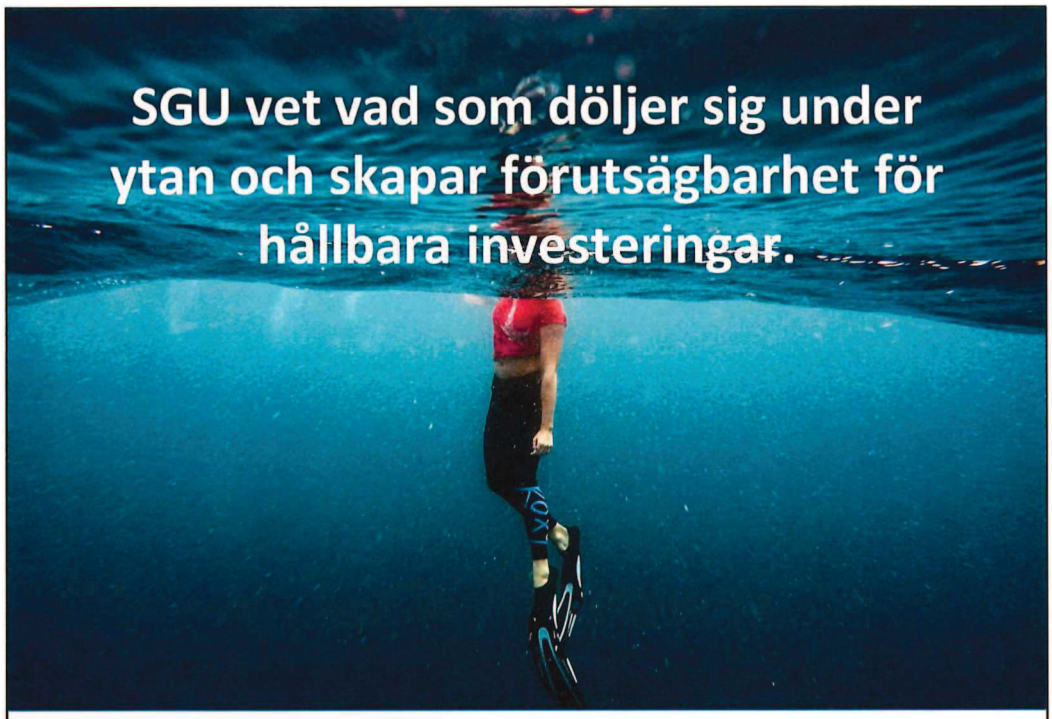

SGU
Sveriges geologiska undersökning

SGU
Sveriges geologiska undersökning

Lena Söderberg 170512

BILAGA 2

Branschstatistik

Branschstatistiken och dess koppling till SGU hanteras i en databas tillgänglig via Kristallen och har tagits fram av en intern arbetsgrupp. Databasen ska årligen utvecklas och uppdateras med ny statistik. Sveriges branscher (avdelningar) och SGUs samlade relevans för dessa räknat i miljarder kronor (diagram 1), stapelns höjd är avdelningens totala omsättning och röd del av staplar är SGUs samlade relevans.

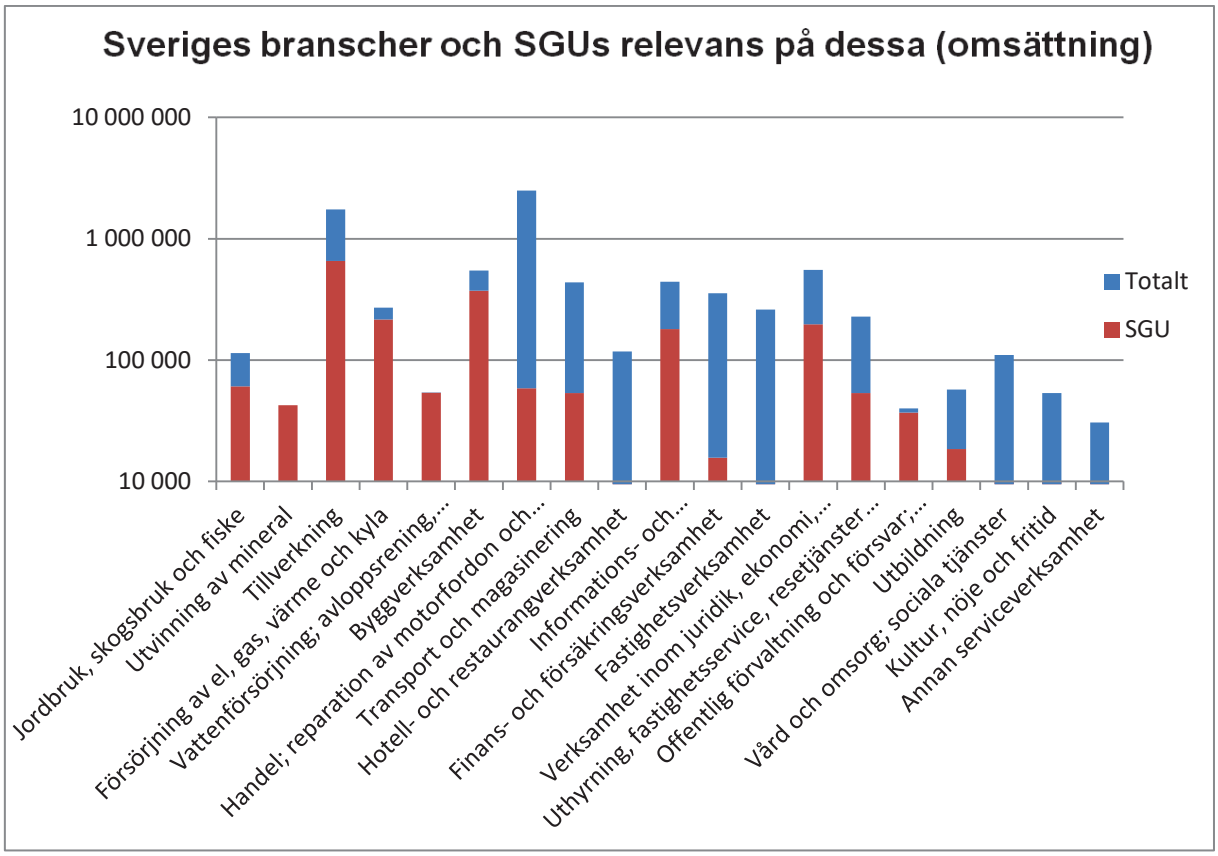

Diagram 1. *Omsättning i miljoner kronor. Diagram med logaritmerad axel för omsättningen i för respektive avdelning, detta för att se hur stor del av branscherna som SGU har relevans för. År 2014.*

Diagram 2 visar var hur stor del av antalet anställda inom respekve avdelningsgrupp som har relevans för SGUs verksamhet. Hela stapeln är Sveriges totala antal och den röda stapeln är där SGU har relevans.

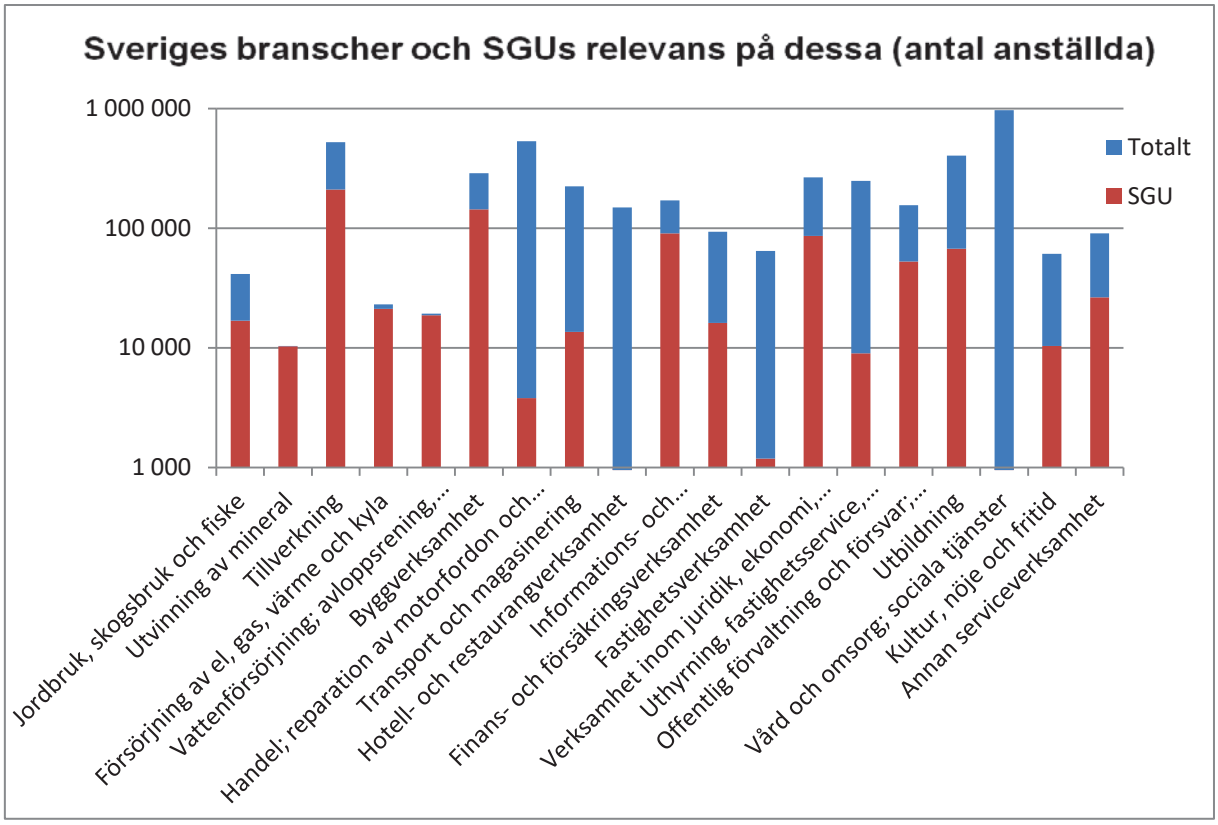

Diagram 2. *Här visas antal anställda inom respektive avdelningsgrupp och hur stor del av dem som har relevans för SGU. Totala antalet anställda inom avdelningarna Tillverkning är ca 500 000, Vård och omsorg ca 1 000 000 och Handel är ca 500 000. År 2014.*

BILAGA 3

Kompetensbehov

- statskunskap
- hur politiken fungerar på nationell, regional och lokal nivå
- kunskap om hur andra myndigheter kopplar sina verksamheter till olika politikområden
- leda regeringsuppdrag (förstå vad regeringen ska använda våra underlag till och styra våra insatser så att vad vi levererar blir relevant i regeringskansliet)
- kunskap om olika styrmedel och dessas effekter
- samhällsekonomiska analyser